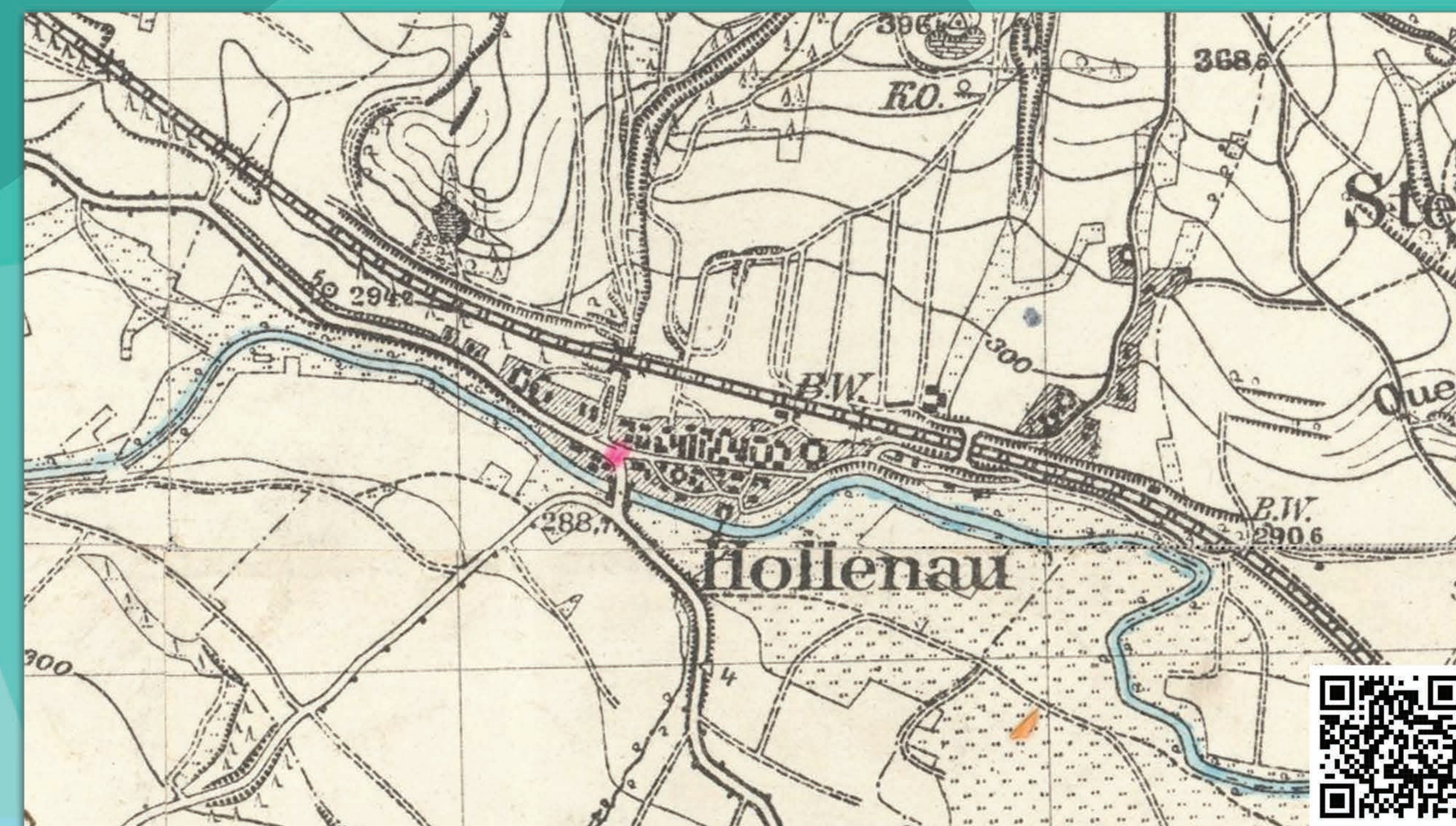
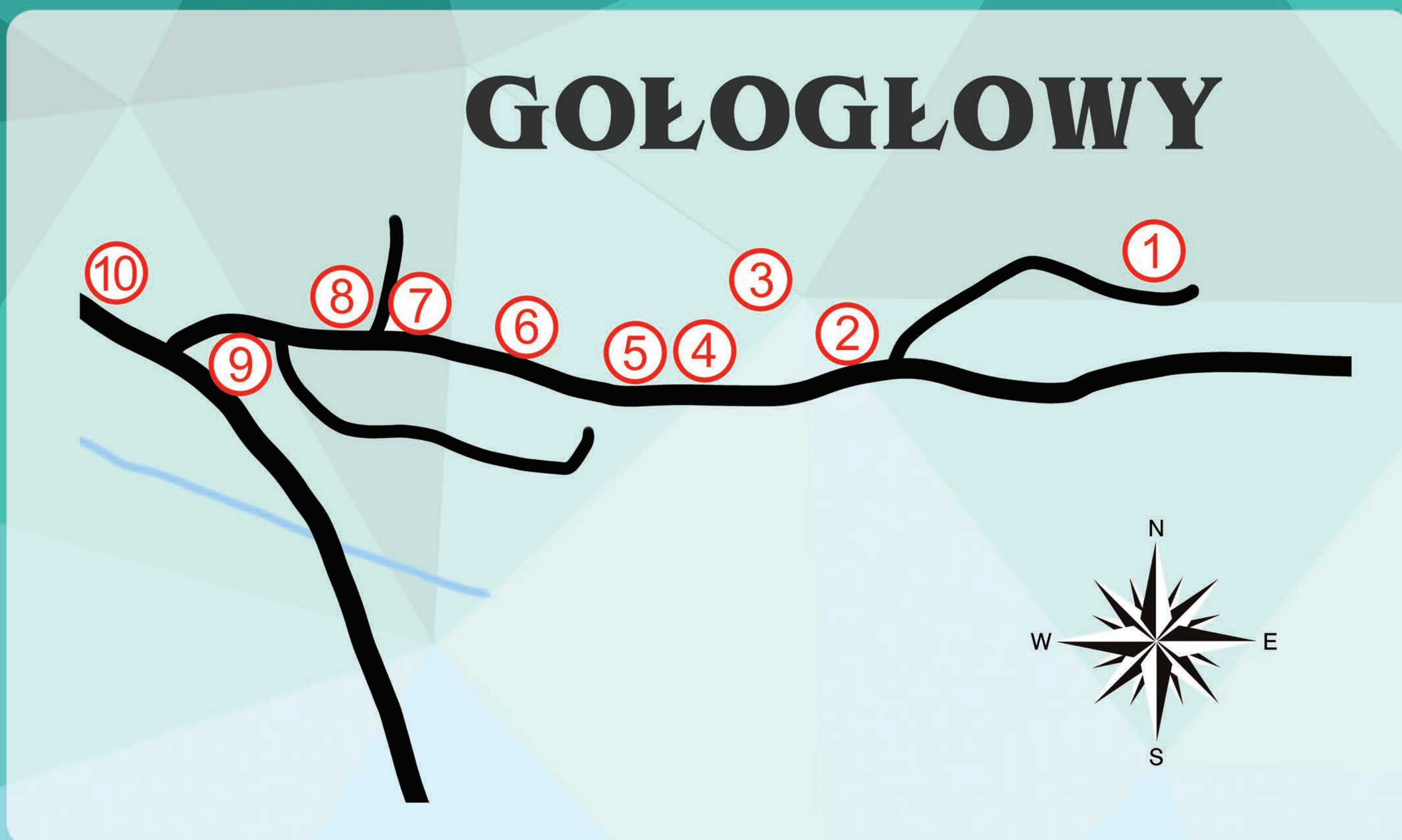

WIELOKULTUROWE DZIEDZICTWO KŁODZKICH WSI ZABYTKI, KTÓRE WARTO ZOBACZYĆ!

Gologłowy to jedna z najstarszych miejscowości Ziemi Kłodzkiej. Wzmiankowane po raz pierwszy w 1347 r. jako Holoelou. Nazwa wsi, rodowa, pochodzenia czeskiego, która pochodzi od przezwiska „Holohlav lub Holohlava” (goła głowa) zalicza się do tzw. nazw słowiańskich, co wskazuje, że Gologłowy mają znacznie starszą metrykę i funkcjonowały już w okresie przedlokacyjnym.

W XIV w. wieś należała do rycerskiego rodu Panwitzów. Pierwszym znanym właścicielem Gologłów był Ticz von Panwitz (1347). Na przełomie XIV i XV w. wieś należała do mieszczanina kłodzkiego Hansa Czeterwange. Pod względem kościelnym Gologłowy należały w tym czasie do parafii, której ośrodkiem był kościół św. Wacława w Kłodzku. Co ciekawe w l. 1395-1415 z miejscowości pochodziło aż ośmiu kleryków, wyświęconych na księży w Pradze.

Na początku XV w. w wyniku lokacji wsi na tzw. prawie niemieckim powstało tu dziedziczne wolne sędziostwo (mianem tym określano w Ziemi Kłodzkiej sołtysów), jednak jako samodzielny majątek nie funkcjonowało zbyt długo. Znaczną grupę mieszkańców wsi stanowiła wówczas ludność pochodzenia czeskiego, dlatego też Gologłowy nie ucierpiały zbyt wiele w czasie wojen husyckich.

Pod koniec XV stulecia, po bezpotomnej śmierci właścicieli, Gologłowy jako opuszczone lenno, powróciły do majątku Hrabstwa Kłodzkiego. W 1499 r. rządzący wówczas Kłodzkiem książęta: Albrecht, Jerzy i Karol Podiebradowie nadali wieś rycerskiej rodzinie von Haugwitz, władającej pobliskimi Piskowicami.

Od początku istnienia Gologłowy były raczej niewielką wsią. W XVI w. wieś zamieszkiwało zaledwie dziewięciu gospodarzy (chłopów), którzy płacili czynsze z pól, lasów oraz „kawalka” rzeki na granicy z Bierkowicami oraz zobowiązani byli do prac polowych (pańszczyzna). Z kolei czterech innych mieszkańców płaciło czynsze na rzecz kościoła w Krosnowicach. W ówczesnych Gologłowach działała także ptasiarnia, w której hodowano ptaki łowne, a na granicy ze Ścinawicą stał młyn wodny. W kolejnym stuleciu w miejscowości ponownie odnotowano jedenastu chłopów, płacących podatki na rzecz szpitala w Kłodzku oraz czterech zagrodników. W połowie XVI w. wieś należała do radcy Otto Heinricha von Fitsch, który odziedziczył ją po swoim ojcu, oficerze cesarskim, dowódcy twierdzy kłodzkiej w 1642 r. i właścicieli dóbr korytowskich: Wolfgangu Ferdinandzie von Fitsch. Pod koniec stulecia wieś znalazła się w rękach hrabiów von Hartig, właścicieli m.in. Szczytnej w Ziemi Kłodzkiej. Przez pewien czas właścicielem Gologłów był radca handlowy Leopold Genedel, do którego należało m.in. Ratno Dolne.

W 1789 r. wieś zamieszkiwało 201 mieszkańców, w tym 11 chłopów, 29 zagrodników i chałupników, wśród których było zaledwie dwóch rzemieślników: piekarz i krawiec. Jej wartość szacowano wówczas na 11 tys. talarów. W XIX w. sytuacja gospodarczo-społeczna wsi uległa pewnej poprawie. Według informacji statystycznych z 1830 r. wieś liczyła 39 domostw, które zamieszkiwało 196 mieszkańców (w tym czterech rzemieślników), zaś w 1864 r. były tu już 53 domy zamieszkałe przez 255 mieszkańców. Głównymi zajęciami ludności była uprawa ziemi oraz hodowla zwierząt gospodarskich. Działał tu ponadto wapiennik, a na przełomie XVIII/XIX w. w Gologłowach wzniesiona została kaplica mszalna p.w. św. Antoniego. Również korzystne położenie komunikacyjne, przy ruchliwej drodze z Kłodzka do Wałbrzycha oraz przeprowadzona przez wieś w 1879 r. linia kolejowa na tej samej trasie (bez przystanku kolejowego), nie wpłynęło znacząco na rozwój miejscowości (podobnie jak podjęte na początku XX w. bezowocne poszukiwania w okolicy rud miedzi i ołowiu). Co ciekawe w 1880 r. odnotowano w Gologłowach aż 320 mieszkańców, ale w 1897 r. było ich już tylko 272, a w kolejnych dziesięcioleciach liczba mieszkańców wzrosła nieznacznie do 295 osób (1933). W okresie międzywojennym we wsi działała szkoła podstawowa.

Po 1945 r. wieś zachowała co prawda swój rolniczy charakter, jednak uprawa roli nie jest dziś głównym zajęciem ludności. Pod względem kościelnym Gologłowy należą dziś do parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kłodzku, prowadzonej przez ojców jezuitów. W miejscowości działa świetlica wiejska. Gologłowy posiadają kilka ciekawych zabytków, wartych zobaczenia (kościół filialny św. Antoniego, kapliczki i krzyże przydrożne z XVIII - XX w., charakterystyczny dla regionu układ dawnych zabudowań gospodarskich na planie kwadratu).

Marek Królikowski

Projekt graficzny tablicy: Damian Zarzyka
Projekt mapy: Alicja Pawlik, Maciej Wasłowicz

WIELOKULTUROWE DZIEDZICTWO KŁODZKICH WSI ZABYTKI, KTÓRE WARTO ZOBACZYĆ!

Projekt graficzny: Damian Zarzyka
Projekt mapy: Alicja Pawlik,
Maciej Wasłowicz
Zdjęcia: Laura Sikora, Wiktoria Filar
Koordynator: Marek Królikowski